
ΟΧΙ!
ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΟ
28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
ΠΕΝΤΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ
Παναγιώτης Χρυσίδης
Σκηνοδέτης

Σημείωμα συγγραφέα:

*Τα πέντε μονόπρακτα της **συλλογής** αποτελούν πέντε αυτοτελείς θεατρικές ιστορίες, οι οποίες μπορούν να παρουσιαστούν είτε μεμονωμένα, είτε να συνδυαστούν μεταξύ τους, ακολουθώντας τις αντίστοιχες αφηγήσεις που λειτουργούν ως συνδετικοί κρίκοι. Κάθε μονόπρακτο «φωτίζει» μια διαφορετική πλευρά της περιόδου του Ελληνοϊταλικού Πολέμου και των χρόνων που ακολούθησαν. Όλα τα μονόπρακτα προορίζονται για τάξεις **Γ΄-Στ΄ Δημοτικού**.*

*Η **αυτοτελής μορφή** των μονόπρακτων επιτρέπει την εξατομικευμένη χρήση τους σε σχολική γιορτή. Ανάμεσα στα μονόπρακτα μπορούν να παρεμβάλλονται τραγούδια, ποιήματα ή άλλες σύντομες μαθητικές παρουσιάσεις, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε σχολείου.*

*Αν, αντίθετα, επιλεγεί η παρουσίαση και των πέντε ως **ενιαίου θεατρικού έργου**, οι πέντε ιστορίες μπορούν να συνδεθούν και σκηνικά μέσα από ένα κοινό μοτίβο: το **χαρτί**. Το τελεσίγραφο, το φύλλο πορείας, τα γράμματα από το μέτωπο και οι επιστολές που φτάνουν ή χάνονται λειτουργούν ως αντικείμενα που μεταφέρουν από σκηνή σε σκηνή τις ειδήσεις, τις αποφάσεις, τις προσδοκίες και τις ανθρώπινες αγωνίες.*

*Η **συνολική διάρκεια**, εφόσον παρουσιαστούν και τα πέντε μονόπρακτα μαζί με τις πέντε αφηγήσεις και τις ενδιάμεσες μουσικές επιλογές, υπολογίζεται περίπου στα **60–70 λεπτά**, ανάλογα με τον ρυθμό της παράστασης, τις παύσεις, τις σκηνικές μεταβάσεις και την επιλογή των τραγουδιών.*

Σκοπός των μονόπρακτων δεν είναι μόνο η αναπαράσταση γνωστών ιστορικών γεγονότων, αλλά κυρίως η προσέγγιση της Ιστορίας μέσα από τους ανθρώπους που τη βίωσαν. Ο στρατιώτης, η οικογένεια που περιμένει, ο πρόσφυγας, ο νέος που αναζητά τον πατέρα του, η μάνα και οι κόρες της, αλλά και ο νεκρός στρατιώτης που παρακολουθεί όσα ακολούθησαν τον θάνατό του, γίνονται φορείς προσωπικών ιστοριών μέσα στη μεγάλη Ιστορία. Έτσι, ο πόλεμος παρουσιάζεται όχι μόνο ως σειρά γεγονότων, αλλά και ως εμπειρία αποχωρισμού, φόβου, προσμονής, απώλειας, μνήμης και ελπίδας.

Παναγιώτης Χρυσίδης

Λέξεις κλειδιά:

Θέατρο με παιδιά • ***μονόπρακτα*** • ***σχολική παράσταση*** • ***Γ΄ Δημοτικού*** • ***Δ΄ Δημοτικού*** • ***Ε΄ Δημοτικού*** • ***ΣΤ΄ Δημοτικού*** • ***28η Οκτωβρίου*** • ***Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος*** • ***Εμφύλιος*** • ***Απελευθέρωση*** • ***ΟΧΙ*** • ***ιστορική μνήμη*** • ***ελευθερία*** • ***πατρίδα*** • ***αντίσταση*** • ***θυσία*** • ***έγγραφα*** • ***οικογένεια*** • ***ειρήνη***.

Περιλήψεις των πέντε μονόπρακτων

1. «Η Ελλάδα λέει "Όχι"»
Εκτιμώμενη διάρκεια: 4–5 λεπτά
Πρόσωπα: 2 παιδιά.
*Η Ελλάδα παρουσιάζεται προσωποποιημένη και βρίσκεται να κοιμάται, όταν εμφανίζεται η Ιταλία κρατώντας το τελεσίγραφο. Μέσα από έναν σύντομο, κωμικό και συμβολικό διάλογο, η Ιταλία απαιτεί να της επιτραπεί η είσοδος στην Ελλάδα, ενώ η Ελλάδα αρνείται κατηγορηματικά. Η αντιπαράθεση καταλήγει στην ιστορικά συμβολική λέξη **«ΟΧΙ»**, με την οποία ολοκληρώνεται το μονόπρακτο και σηματοδοτείται θεατρικά η έναρξη του πολέμου.*

2. «Για εσένα, αγάπη μου!»
Εκτιμώμενη διάρκεια: 8–10 λεπτά
Πρόσωπα: 5 παιδιά.
Ένας έφεδρος στρατιώτης, ο Παναγιώτης, ετοιμάζεται να φύγει για το μέτωπο, αφήνοντας πίσω την έγκυο σύζυγό του, την κόρη του και την οικογένειά της. Ο αποχωρισμός είναι δύσκολος, όμως ο Παναγιώτης θεωρεί καθήκον του να υπερασπιστεί την πατρίδα. Παράλληλα, η καθημερινότητα της οικογένειας, με την εγκυμοσύνη, το άγχος και ακόμη και ένα απρόσμενο περιστατικό με τη γάτα του σπιτιού, φέρνει στη σκηνή μια πιο ανθρώπινη και οικεία πλευρά του πολέμου. Στο τέλος, ο Παναγιώτης και ο πεθερός του αποφασίζουν να φύγουν για τον σταθμό, ενώ εκείνος αποχαιρετά σιωπηλά το σπίτι του.

3. «Ο μόνος δρόμος για την Ελευθερία»
Εκτιμώμενη διάρκεια: 12–14 λεπτά
Πρόσωπα: 5 παιδιά.
Σε ένα τρένο με προορισμό το μέτωπο συναντώνται πέντε διαφορετικοί άνθρωποι: ο νεόνυμφος Δημητρός, ο πρόσφυγας από τη Σμύρνη Γιώργης, ο Μάρκο, Έλληνας πολίτης με Ιταλό πατέρα, ο Κωστής, που έχει ήδη ζήσει τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και ο δεκαεξάχρονος Αναστάσης, ο οποίος έχει μπει κρυφά στο τρένο αναζητώντας τον πατέρα του. Μέσα από τη συζήτησή τους αποκαλύπτονται οι διαφορετικές προσωπικές διαδρομές τους: η προσφυγιά, η οικογένεια, ο φόβος, οι μνήμες ενός προηγούμενου πολέμου και η ανάγκη για ελευθερία. Η αρχική καχυποψία απέναντι στον Μάρκο υποχωρεί και οι πέντε άνδρες αναγνωρίζουν ότι, παρά τις διαφορετικές ρίζες και ιστορίες τους τούς ενώνει ο κοινός αγώνας.

4. «Η μάνα με τις πέντε κόρες»
Εκτιμώμενη διάρκεια: 12–14 λεπτά
Πρόσωπα: 6 παιδιά.
Σε ένα σπίτι, στις αρχές Νοεμβρίου του 1940, η Ελευθερία και οι πέντε κόρες της συγκεντρώνουν ρούχα, κάλτσες, κουβέρτες και άλλα είδη για τους στρατιώτες του μετώπου. Ένα γράμμα από τον Αχιλλέα, σύζυγο της Αγάπης, φέρνει αρχικά χαρά, όμως σύντομα αποκαλύπτεται ότι το γράμμα δεν έχει γραφτεί από εκείνον. Οι γυναίκες, γνωρίζοντας ότι ο Αχιλλέας πιθανόν να έχει σκοτωθεί, προσπαθούν να προστατεύσουν την Αγάπη από την οδυνηρή αλήθεια και να της δώσουν κάτι για να περιμένει. Η μικρότερη κόρη, η Ειρήνη, αντιλαμβάνεται την απάτη και θέτει το δύσκολο ερώτημα αν η παρηγοριά μπορεί να δικαιολογήσει ένα ψέμα. Το μονόπρακτο αναδεικνύει την αγωνία, την προσμονή και την αλληλεγγύη των ανθρώπων που έμειναν πίσω.

5. «Ο άγγελος»
Εκτιμώμενη διάρκεια: 11–13 λεπτά
Πρόσωπα: 2 βασικοί ρόλοι + **3–5 βουβά πρόσωπα**, δηλαδή περίπου **5–7 παιδιά** συνολικά.
Ένας στρατιώτης, νεκρός πλέον στο μέτωπο, συναντά τον φύλακα άγγελό του. Ο Άγγελος τού αποκαλύπτει τι συνέβη μετά τον θάνατό του και του παρουσιάζει, μέσα από παγωμένες εικόνες και βουβές σκηνές, την πορεία της οικογένειάς του, την Κατοχή και όσα ακολούθησαν. Ο στρατιώτης βλέπει τον πόνο των δικών του ανθρώπων, την είσοδο των γερμανικών δυνάμεων στην Ελλάδα, την πείνα και τον φόβο, αλλά και την Αντίσταση. Στη συνέχεια παρακολουθεί την έναρξη του Εμφυλίου και δυσκολεύεται να κατανοήσει πώς άνθρωποι που πολέμησαν για την ελευθερία βρέθηκαν ξανά αντιμέτωποι μεταξύ τους. Το έργο κλείνει με τη σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και με τη μνήμη των ανθρώπων που πολέμησαν και χάθηκαν.

Περιεχόμενα

ΑΦΗΓΗΣΗ 1η 6

Μονόπρακτο 1ο 7

Η Ελλάδα λέει «όχι» 7

ΑΦΗΓΗΣΗ 2η 11

Μονόπρακτο 2ο 12

Για εσένα, αγάπη μου! 12

ΑΦΗΓΗΣΗ 3η 18

Μονόπρακτο 3ο 19

Ο μόνος δρόμος για την Ελευθερία 19

ΑΦΗΓΗΣΗ 4η 28

Μονόπρακτο 4ο 29

Η μάνα με τις πέντε κόρες 29

ΑΦΗΓΗΣΗ 5η 38

Μονόπρακτο 5ο 39

Ο άγγελος 39

ΑΦΗΓΗΣΗ 1Η

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Οκτώβριος του 1940.

Η Ευρώπη βρίσκεται ήδη μέσα στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι στρατοί της Γερμανίας και των συμμάχων της, από τον Σεπτέμβριο του 1939, έχουν αρχίσει να καταλαμβάνουν χώρες και να αλλάζουν τα σύνορα της Ευρώπης.

Η Ιταλία, με αρχηγό τον Μπενίτο Μουσολίνι, συμμετέχει στον πόλεμο και τάχθηκε στο πλευρό της Γερμανίας.

Ήδη, από τον Απρίλιο του 1939, τα ιταλικά στρατεύματα έχουν καταλάβει την Αλβανία. Αυτές οι γεωπολιτικές εξελίξεις δεν θα αργούσαν να επηρεάσουν και την Ελλάδα.

Τα ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου, η ιταλική κυβέρνηση ζητά από την Ελλάδα να επιτρέψει την είσοδο ιταλικών στρατευμάτων και την κατάληψη στρατηγικών σημείων της χώρας.

Στις 3:00 π.μ., ο Ιταλός πρεσβευτής Εμμανουέλε Γκράτσι παραδίδει το τελεσίγραφο στον Ιωάννη Μεταξά, το οποίο ορίζει προθεσμία τριών ωρών (έως τις 6:00 π.μ.) για την αποδοχή των ιταλικών όρων. Παρά την άμεση αρνητική απάντηση της Ελλάδας, οι ιταλικές δυνάμεις δεν θα περιμένουν τη λήξη της προθεσμίας και θα εισβάλουν στα ελληνικά εδάφη στις 5:30 π.μ.

Το «ΟΧΙ» δεν είναι μία λέξη, αλλά αποτελεί σύμβολο που σημάδεψε την ελληνική ιστορία. Δεν ειπώθηκε ποτέ αυτολεξεί από τον Μεταξά, όμως μέσα σε μία λέξη συμπυκνώνεται η αποφασιστικότητα του έθνους να υπερασπιστεί τα κυριαρχικά του δικαιώματα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ιστορική καταγραφή, η απάντησή του τότε Έλληνα πρωθυπουργού ήταν «Alors, c'est la guerre!», δηλαδή «Λοιπόν, έχουμε πόλεμο!».

Μονόπρακτο 1ο

Η Ελλάδα λέει «όχι»

Πρόσωπα:

- **Ελλάδα**
- **Ιταλία**

*(Η **ΕΛΛΑΔΑ** είναι ξαπλωμένη και ροχαλίζει. Στο χέρι κρατά ένα κομπολόι. Στη σκηνή μπαίνει η **ΙΤΑΛΙΑ**. Στο χέρι της κρατά ένα χαρτί.)*

ΙΤΑΛΙΑ:
(Μονολογεί.)
Μμ… Κοιμήσου, εσύ, κοιμήσου!
Δεν ξέρεις τι σου ξημερώνει!

ΕΛΛΑΔΑ:
(Απαντά με ροχαλητό.)

ΙΤΑΛΙΑ:
Αν το μάθει αυτό η φιλενάδα μου η Γερμανία…
Μάμα μία!
Η Γερμανία όλο καυχιέται για τις κατακτήσεις της…
Ε, λοιπόν, θα δείξω κι εγώ τη δύναμή μου!
Εμ, βέβαια! Δεν θα το περιμένει από εμένα…
Όμως, θα της αποδείξω πως μπορώ και εγώ να κατακτώ!
(Κοιτάζει την Ελλάδα.)
Κοιμήσου εσύ, κοιμήσου!

ΕΛΛΑΔΑ:
(Αλλάζει πλευρό.)

ΙΤΑΛΙΑ:
(Κοιτάει το ρολόι.)
Μμ… Ώρα είναι να την ξυπνήσω!
(Πηγαίνει και σκουντάει την Ελλάδα.)

ΕΛΛΑΔΑ:
(Αγουροξυπνημένη.)
Τι;

ΙΤΑΛΙΑ:
Σήκω!
Έχεις μήνυμα!

ΕΛΛΑΔΑ:
Τέτοια ώρα;
(Σηκώνεται και με βαρύ ύφος παίρνει το χαρτί από τα χέρια της Ιταλίας)
Ποια είπαμε ότι είσαι εσύ;

ΙΤΑΛΙΑ:
Η Ιταλία, φυσικά!

ΕΛΛΑΔΑ:
Χαίρω πολύ, Ελλάδα!

ΙΤΑΛΙΑ:
Το ξέρω!

ΕΛΛΑΔΑ:
Εμ, δεν το ξέρεις!
Γιατί αν το ήξερες δεν θα ερχόσουν να με ξυπνήσεις γι' αυτό…

ΙΤΑΛΙΑ:
Δεν κατάλαβες…

ΕΛΛΑΔΑ:
Όχι, εσύ δεν κατάλαβες!
Ήρθες να μου πεις να σε αφήσω να μπεις στο σπίτι μου;

ΙΤΑΛΙΑ:
Ναι!

ΕΛΛΑΔΑ:
Ε, όχι!

ΙΤΑΛΙΑ:
Τι «όχι»;

ΕΛΛΑΔΑ:
Όχι θα πει όχι!
(Αρχίζει και παίζει με το κομπολόι)

ΙΤΑΛΙΑ:

Καλά, έχεις χρόνο να το σκεφτείς…

Ως τις 6:00 θέλω απάντηση.

ΕΛΛΑΔΑ:

Μα την έχεις την απάντηση!

ΙΤΑΛΙΑ:

Δηλαδή…

ΕΛΛΑΔΑ:

Όχι, κυρά μου!

ΙΤΑΛΙΑ:

Κρίμα κι έλεγα να συνεχίσουμε την καλή γειτονιά…

ΕΛΛΑΔΑ:

Γειτονιά;

Ποια γειτονιά;

Γειτονιά έχουμε όταν έχουμε δύο σπίτια.

Εσύ δεν θέλεις γειτονιά.

Εσύ θέλεις δύο σπίτια με την ίδια σημαία!

ΙΤΑΛΙΑ:

Πάμε πόλεμο;

ΕΛΛΑΔΑ:

Εσύ αποφασίζεις…

ΙΤΑΛΙΑ:

(Κοιτάει το κομπολόι)

Όταν σου επιτεθώ,

με αυτό θα πολεμήσεις;

ΕΛΛΑΔΑ:

Με αυτό προς το παρόν σκοτώνω την ώρα μου.

Τώρα όμως που ξύπνησα θα βρω τρόπους εγώ…

Ελλάδα είμαι!

Ήταν να μη με ξυπνήσεις!

ΙΤΑΛΙΑ:

Αυτή είναι η τελευταία σου λέξη, Ελλάδα;

ΕΛΛΑΔΑ:

Όχι!

ΙΤΑΛΙΑ:

Ποια είναι η τελευταία σου λέξη;

ΕΛΛΑΔΑ:

Την ξέρεις ήδη.

Κι από σήμερα θα την ξέρει όλος ο κόσμος.

ΟΧΙ!

ΑΦΗΓΗΣΗ 2Η

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Είναι οι πρώτες ημέρες του πολέμου.

Μετά την 28η Οκτωβρίου 1940, χιλιάδες Έλληνες στρατιώτες κατευθύνονται προς τα βόρεια σύνορα της χώρας έχοντας αφήσει τις οικογένειές τους και τις ζωές τους πίσω.

Άνθρωποι που μέχρι λίγες μέρες πριν εργάζονταν, περνούσαν χρόνο με αγαπημένους φίλους και συγγενείς, ζούσαν την καθημερινότητά τους, βρίσκονται τώρα στον δρόμο για το μέτωπο.

Στα βουνά της Ηπείρου και της Αλβανίας οι μάχες είναι σκληρές. Ο χειμώνας πλησιάζει και οι Έλληνες στρατιώτες πολεμούν σε δύσκολες συνθήκες, μακριά από τα σπίτια τους.

Οι άνδρες, φεύγοντας από τα σπίτια τους, ξέρουν πως τίποτα δεν θα είναι πια όπως πριν. Για ένα μόνο πράγμα, όμως, είναι σίγουροι: Δεν θα πάψουν ποτέ να είναι δεμένοι με ό,τι αφήνουν πίσω.

Όσο για εκείνους που έμειναν πίσω… Η ζωή τους θα μείνει μετέωρη.

Κάθε μέρα που περνά…
κάθε μάχη που μαίνεται…
κάθε πρόσωπο που περιμένουν,

θα τους θυμίζει πως ο πόλεμος δεν βρίσκεται μόνο στο μέτωπο.

Ο πόλεμος βρίσκεται κι εδώ.

Μονόπρακτο 2ο

Για εσένα, αγάπη μου!

Πρόσωπα:

- Παναγιώτης (Έφεδρος στρατιώτης)
- Ελένη (Σύζυγος του Παναγιώτη)
- Γωγώ (Κόρη της Ελένης και του Παναγιώτη)
- Γιαγιά (Μητέρα της Ελένης)
- Παππούς (Πατέρας της Ελένης)

*(Ήχος σειρήνας. Ο **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ** ετοιμάζει έναν μικρό σάκο. Στο χέρι του κρατά ένα χαρτί, είναι το Φύλλο Πορείας του. Η πέντε μηνών έγκυος σύζυγός του, **ΕΛΕΝΗ**, είναι ξαπλωμένη.)*

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Να προσέχεις, Ελένη! Να προσέχεις τώρα που θα λείπω!

ΕΛΕΝΗ:
Εσύ να προσέχεις! Εμείς εδώ θα είμαστε και θα σε περιμένουμε!
(Πάει να σηκωθεί.)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Στάσου, μη σηκώνεσαι!
(Βάζει τη ράχη του χεριού του στο μέτωπό της, να τη θερμομετρήσει.)
Ακόμη δεν έπεσε ο πυρετός σου!

ΕΛΕΝΗ:
Θα έρθει η πεθερά σου σε λίγο από εδώ να σε χαιρετήσει.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Μιας και η δική μου μάνα δεν μπορεί να έρθει να με χαιρετήσει.
Τα Καλάβρυτα πέφτουν μακριά!
Ας είναι καλά εκεί και ας είναι μακριά!

ΕΛΕΝΗ:
Καλά θα είναι!
(Βαθιά ανάσα)

Αχ…
Τι κακό μας βρήκε πάλι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Ελένη…
Το βλέπεις αυτό το χαρτί;
Είναι το Φύλλο Πορείας μου!
Ελένη, είμαι έφεδρος. Πρέπει να πάω.
Όμως και να μην ήμουνα,
πάλι θα έβρισκα τον τρόπο να υπερασπιστώ την πατρίδα!
Δεν το κάνω, Ελένη, για τον Μεταξά.
Για την πατρίδα πολεμάμε, Ελένη, όχι για τους πολιτικούς.
Η πατρίδα μας δέχεται επίθεση!
Είναι χρέος μου να είμαι εκεί.

ΕΛΕΝΗ:
Το ξέρω, Παναγιώτη, ότι είσαι λεβέντης.
Δεν χρειάζονται τα όπλα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
(Πιάνει την κοιλιά της. Μιλάει στο παιδί που κυοφορείται.)
Για σένα, αγάπη μου, το κάνω!
Για σένα, την αδερφή σου τη Γωγώ και τη μάνα σου!

ΕΛΕΝΗ:
Τι κάνεις τώρα;
Μιλάς στο αγέννητο;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Μπορεί να είναι η πρώτη και η τελευταία φορά που του μιλώ!
Θέλω να ξέρει, Ελένη!
Θέλω τα παιδιά μας να είναι περήφανα για τον πατέρα τους.

ΕΛΕΝΗ:
Η Γωγώ είναι ώρες στο δωμάτιό της αμίλητη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Κάποια στιγμή θα καταλάβει.

*(Έρχεται η **ΓΩΓΩ** με ένα πλεχτό και μία ζωγραφιά της ελληνικής σημαίας.)*

ΓΩΓΩ:
Πατέρα, σε πρόλαβα!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Δεν θα έφευγα χωρίς να σε χαιρετήσω!

ΓΩΓΩ:
Αυτό το έφτιαξα για σένα.
Μπορεί να κρυώσεις.
Να το φοράς και να σκέφτεσαι το σπίτι σου.
Και αυτή η ζωγραφιά…

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Αυτή τη ζωγραφιά θα την έχω στην τσέπη μου,
πάνω από την καρδιά.

ΓΩΓΩ:
Πρόσεχε, πατέρα, μη λαβωθείς και τη λερώσεις!

(Χτύπημα της πόρτας)

ΓΩΓΩ:
Ποιος είναι;

ΕΛΕΝΗ:
Πήγαινε, Γωγώ, να ανοίξεις!
Η γιαγιά είναι!

*(Μπαίνει στη σκηνή η **ΓΙΑΓΙΑ** και ο **ΠΑΠΠΟΥΣ**.)*

ΓΙΑΓΙΑ:
Γεια σου, εγγόνα μου!

ΓΩΓΩ:
(Χαιρετά τη Γιαγιά και τον Παππού και φεύγει.)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:
Πεθερά…

ΓΙΑΓΙΑ:
Λεβέντη μου, την ευχή μου!

ΠΑΠΠΟΥΣ:

Την ευχή μου, γαμπρέ!

Εγώ, βλέπεις, δεν είμαι πια παλικάρι!

ΓΙΑΓΙΑ:

Εσύ, έκανες τότε το καθήκον σου!

Τώρα… Σειρά των νέων!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

Από τη στιγμή που έμαθε η κόρη σας τα μαντάτα είναι του θανατά.

Δεν με νοιάζει για εμένα που φεύγω.

Εκείνη σκέφτομαι!

ΠΑΠΠΟΥΣ:

Και θα τη σκέφτεσαι κάθε μέρα, όλη μέρα!

Αλλά αυτό θα σου δίνει δύναμη!

ΕΛΕΝΗ:

Μη σκας για εμένα, Παναγιώτη!

Το μόνο που σκέφτομαι είναι ότι δεν σε βοήθησα στον μπόγο σου!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

Χαράς το πράμα!

ΓΩΓΩ:

(Από μέσα)

Γιαγιά! Μάνα! Ελάτε γρήγορα!

ΓΙΑΓΙΑ:

Τι έπαθε αυτό τώρα και φωνάζει

ΓΩΓΩ:

(Μπαίνει στη σκηνή ενθουσιασμένη.)

Γέννησε η Ρόζα!

ΓΙΑΓΙΑ:

Για τη γάτα κάνεις έτσι;

ΓΩΓΩ:

Ελάτε!

ΕΛΕΝΗ:

Άντε, πάμε να τη δούμε τη Ρόζα!

Πόσα έκανε αυτή τη φορά, άραγε…

ΓΙΑΓΙΑ:

Εδώ ο κόσμος χάνεται κι εμείς ασχολούμαστε με τα γατιά!

ΕΛΕΝΗ:

Η καημένη η Ρόζα…

Τρεις μέρες τώρα ήταν εξαφανισμένη!

Νομίζαμε πως θα ψόφησε.

Να που έγινε το θαύμα!

*(Η **ΓΙΑΓΙΑ**, η **ΕΛΕΝΗ** και η **ΓΩΓΩ** βγαίνουν εκτός σκηνής.*

*Στη σκηνή μένουν μόνο ο **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ** με τον **ΠΑΠΠΟΥ**)*

ΠΑΠΠΟΥΣ:

Έτοιμος, γαμπρέ;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

Γεννήθηκα έτοιμος!

Εσύ;

ΠΑΠΠΟΥΣ:

(Γελάει με περηφάνια.)

Πάντα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

Δεν τόλμησες να το πεις στην πεθερά μου, ε;

ΠΑΠΠΟΥΣ:

Θα γύριζε τον κόσμο ανάποδα και δεν θα με άφηνε να πάω!

Εγώ όμως δεν μπορώ…

Θέλω να πάω και ας είναι το τελευταίο πράγμα που θα κάνω στη ζωή μου!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

Βέβαια…

Δεν πιστεύω να σε αφήσουν να καταταγείς!

Εσένα δεν σε κάλεσαν!

ΠΑΠΠΟΥΣ:

Εγώ μέχρι τον σταθμό θα πάω!

Κι αν δεν με πάρουν μαζί τους,

θα βρω έναν τρόπο να βοηθήσω!

Μόνο η πεθερά σου μη το μάθει, Παναγιώτη!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

Έλα, τότε, γιατί θα χάσουμε το τρένο!

Στον μπόγο μου, καλού-κακού, έβαλα και για σένα!

ΠΑΠΠΟΥΣ:

Μπρος!

Πάμε τώρα που λείπουν!

Να μη μας δουν!

(Φεύγει μπροστά.)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ:

(Μένει μόνος και κοιτά το άδειο σπίτι. Μονολογεί.)

Για 'σένα, αγάπη μου!

ΑΦΗΓΗΣΗ 3Η

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Νοέμβριος του 1940.

Ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος βρίσκεται σε εξέλιξη.

Οι ελληνικές δυνάμεις έχουν αποκρούσει την ιταλική επίθεση.

Έχουν περάσει πια στην αντεπίθεση, προχωρώντας σε περιοχές της Αλβανίας.

Στρατιώτες από διαφορετικά μέρη της Ελλάδας συναντιούνται στους σταθμούς και στα τρένα με προορισμό το μέτωπο.

Κάθε άνθρωπος κουβαλά τη δική του ιστορία. Ανάμεσα σε αυτούς θα βρει κανείς νέους στρατιώτες, ανθρώπους που έζησαν ήδη τη βία του πολέμου, πρόσφυγες που ποτέ δεν θα χάσουν τις μνήμες τους από τη Μικρά Ασία· ανθρώπους που φοβούνται ή που αναζητούν στο μέτωπο ένα νέο νόημα στη ζωή τους. Όλοι αυτοί έχουν έναν κοινό στόχο: Να φέρουν στην Ελλάδα το δώρο της ελευθερίας και να επιστρέψουν στα σπίτια και στις οικογένειές τους νικητές και σώοι.

skinodetis.gr

Μονόπρακτο 3ο

Ο μόνος δρόμος για την Ελευθερία

Πρόσωπα:

- **Δημητρός** (Στρατιώτης. Νεόνυμφος.)
- **Γιώργος** (Στρατιώτης. Πρόσφυγας από τη Σμύρνη.)
- **Μάρκο** (Στρατιώτης. Έχει ελληνική υπηκοότητα. Έχει πατέρα Ιταλό και μητέρα Ελληνίδα.)
- **Αναστάσης** (Ανήλικος. Μπαίνει κρυφά στο τρένο για το μέτωπο.)
- **Κωστής** (Στρατιώτης που έζησε τη βία του Α' Π.Π.)

*(Νοέμβριος 1940. Τρένο. Ο **ΔΗΜΗΤΡΟΣ** κοιτάζει από το παράθυρο. Ο **ΜΑΡΚΟ** συνομιλεί με τον **ΚΩΣΤΗ**. Ο **ΓΙΩΡΓΗΣ** κάθεται απομονωμένος. Όλοι έχουν μπόγους. Εκείνη τη στιγμή μπαίνει χωρίς μπόγο ο **ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ**.)*

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Γεια σας, παλικάρια!

(Δεν του δίνει κανείς σημασία.)

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
(Φωνάζει.)
Ε, μιλάω! Είπα «γεια σας, παλικάρια»!

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:
Τι φωνάζεις, ρε;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Γιατί; Στα μνήματα είμαστε;
Σε τρένο είμαστε και πάμε να πολεμήσουμε για την πατρίδα!

ΚΩΣΤΗΣ:
(Πλησιάζει τον Ανάσταση. Τον χτυπάει με περηφάνια στον ώμο.)
Γεια σου ρε λεβέντη!
Από πού είσαι;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Από εδώ!

ΚΩΣΤΗΣ:

Από Λάρισα είσαι;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Μάλιστα!

ΚΩΣΤΗΣ:

(Τον πλησιάζει και τον παρατηρεί στο πρόσωπο.)

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Τι έγινε;

Γιατί είστε σιωπηλοί;

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:

Είμαστε και κάποιοι που θέλουμε την ησυχία μας.

Θέλουμε να σκεφτούμε!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Όλοι στο μέτωπο δεν πάμε;

Τι έχουμε να σκεφτούμε;

Εγώ το μόνο που σκέφτομαι είναι πώς να «φάμε» τους μακαρονάδες!

(Παύση.)

ΚΩΣΤΗΣ:

Πόσο χρονών είσαι, ρε παλικάρι !

Πολύ μικρός δείχνεις!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Είμαι αρκετά μεγάλος για να πολεμήσω!

ΜΑΡΚΟ:

Να και ένας που έχει όρεξη να πολεμήσει με την ψυχή του!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Τι είπε τώρα αυτός;

(Υψώνει φωνή.)

Εσύ, δεν έχεις όρεξη να πολεμήσεις!;

ΚΩΣΤΗΣ:

Άστον αυτόν! Αυτός ίσως να περνά πιο δύσκολα από όλους μας.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Γιατί;

ΚΩΣΤΗΣ:

Ο Μάρκο…

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

«Μάρκο»;

Δεν είναι Έλληνας;

ΚΩΣΤΗΣ:

Έλληνας είναι! Απλώς…

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:

Μα επιτέλους, δεν σταματάτε να μιλάτε;

Άντε να φτάσουμε στη Φλώρινα…

ΜΑΡΚΟ:

Βιάζεσαι, στρατιώτη!

Στη Φλώρινα απλώς σβήνει η μηχανή του τρένου!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Και μετά;

ΚΩΣΤΗΣ:

Πώς σε λένε, μικρέ;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

(Δίνει το χέρι του.)

Αναστάσης!

ΚΩΣΤΗΣ:

(Δίνει και εκείνος το χέρι του.)

Κωστής, χάρηκα!

Άκου!

Κατεβαίνουμε νύχτα από το τρένο.

Μπαίνουμε σε μια μεγάλη γραμμή ο ένας πίσω από τον άλλον.

Ξεκινάμε πεζοπορία.

Θα περπατάμε μέρες ολόκληρες μέχρι να φτάσουμε στα βουνά της Αλβανίας...
Εκεί πάνω, στα χαρακώματα της πρώτης γραμμής, είναι ο πόλεμος.
Μα... Εσύ είσαι πολύ μικρός!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Δεν είμαι μικρός!
Πεινασμένος είμαι για λευτεριά!
Αυτοί οι Ιταλοί...

ΜΑΡΚΟ:
Ε, φτάνει!

ΚΩΣΤΗΣ:
(Δείχνει στον Αναστάση τον Μάρκο.)
Ο Μάρκο έχει πατέρα Ιταλό. Όμως μάνα Ελληνίδα.
Τώρα πάει να πολεμήσει το αίμα του.
Ξέρεις τι δύσκολο που είναι;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Για έναν πατριώτη δεν είναι δύσκολο.
Είναι καθήκον!

ΜΑΡΚΟ:
Δεν ξέρω αν είμαι πατριώτης!
Ξέρω ότι αγαπώ τόσο τον πατέρα μου, όσο και τη μάνα μου.
Αγαπάω τόσο την Ιταλία, όσο και την Ελλάδα.
Αναγνωρίζω όμως το σωστό και το λάθος.
Γι' αυτό είμαι εδώ.
Πάλεψα μέσα μου για να μπω σε αυτό το τρένο.
Όμως δεν θέλω άλλες κουβέντες.

ΚΩΣΤΗΣ:
(Στον Αναστάση.)
Μην τον κοιτάς στραβά!
Ο αγώνας μας είναι ιερός.
Ο καθένας από εμάς έχει μία ιστορία.
Αυτό μπορείς να το σεβαστείς;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Εσείς τον ξέρετε τόσο καλά αυτόν τον Ιταλό;

Τον εμπιστεύεστε;
Και αν είναι προδότης;

ΚΩΣΤΗΣ:
Εγώ ξέρω και τον ίδιο και τον πατέρα του.
Όχι, φίλε Αναστάση! Δεν είναι προδότης!
Ο πατέρας του, από ντροπή για όσα συμβαίνουν,
έχει κλειστεί στο σπίτι του στη Σύρο και δεν μιλά με άνθρωπο.
Έχει αρρωστήσει.
Με τον πατέρα του Μάρκο γνωριστήκαμε στο Μακεδονικό Μέτωπο, το 1918.
Εκεί τον γνώρισα.

ΜΑΡΚΟ:
Ο πατέρας μου μεγάλωσε στην Ελλάδα.
Είχε συγγενείς και φίλους στην Ιταλία.
Υπηρέτησε και στρατιώτης!
Επέλεξε γυναίκα Ελληνίδα, Συριανή.
Την αγαπάει την Ελλάδα!
Πάντα την αγαπούσε!
Γι' αυτό την αγάπησα κι εγώ!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Συγχώρα με, αδερφέ!
(Πιάνει από το χέρι τον Κωστή)
«Μακεδονικό Μέτωπο», είπες;
Ήξερες κάποιον Θωμά Κατσιούλη;

ΚΩΣΤΗΣ:
Κατσιούλης; Θωμάς;
Ρε φίλε… Έναν ανθυπολοχαγό είχα τότε με τέτοιο όνομα!
Από τούτα τα μέρη ήτανε, σαν να θυμάμαι!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Αυτός!
Αυτός είναι ο πατέρας μου!
Κωστή, Μάρκο… Έχω τον λόγο σας πως αυτό που θα σας πω θα το φυλάξτε μυστικό;

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:

Ε, πες το!

Δεν σταμάτησε το στόμα σου να μιλάει!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Είπα ψέματα… Δεν με επιστράτευσε κανείς.

Είμαι δεκαέξι, αλλά δεν φοβάμαι!

Ο πατέρας μου έφυγε από τις πρώτες ώρες του πολέμου.

Είναι συνταγματάρχης.

Μου είπε να μείνω πίσω και να προσέχω τη μάνα μου,

αλλά από τότε που ξεκίνησε το κακό, νέα του δεν έχουμε!

Απόψε, μόλις αποκοιμήθηκε η μάνα, το έσκασα για τον σταθμό

χωρίς να πάρω τίποτα μαζί μου για να μην κάνω θόρυβο…

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:

Καλά, βρε αθεόφοβε!

Δεκαέξι;

Πώς σε βάλανε εδώ μέσα;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Μέσα στη φασαρία τρύπωσα στο βαγόνι.

Κανείς δεν με πρόσεξε.

ΚΩΣΤΗΣ:

Και τώρα τι;

Πιστεύεις πως θα βρεις τον πατέρα σου;

Εκεί δεν υπάρχει χρόνος.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Ήθελα να πολεμήσω για την πατρίδα.

Αυτός είναι ο πρώτος λόγος που είμαι εδώ!

Όμως έχω και την ελπίδα ότι θα τον βρω!

Η μάνα έχει μαραζώσει!

Είναι ο δεύτερος πόλεμος!

Δεν τον χάρηκε το σπίτι!

ΚΩΣΤΗΣ:

Σε εμένα το λες;

Εγώ έζησα τη φρίκη του πολέμου…

Και μόνο στην ιδέα ότι θα ακούσω πάλι τουφεκιές πιάνεται η καρδιά μου!
Όμως λέω στον εαυτό μου, όπως το έκανα και τότε θα το κάνω και τώρα…
Κάποιοι το συνηθίζουν. Κάποιοι δεν θα το συνηθίσουνε ποτέ!

ΓΙΩΡΓΗΣ:
Και έτσι πρέπει!

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:
Μπα… Εσύ μιλάς;
Τόσες ώρες στο τρένο, κιχ δεν έβγαλες;

ΓΙΩΡΓΗΣ:
Δεν συνηθίζεται ο πόνος του πολέμου!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Και εσύ πού ξέρεις από πόλεμο;
Εσύ αμούστακος είσαι!
Άντε να είσαι τρία χρόνια μεγαλύτερος!

ΓΙΩΡΓΗΣ:
Εικοσιτριών ετών μαντράχαλος είμαι.
Μόνος, χωρίς γυναίκα, παιδιά, φίλους, γονείς και συγγενείς!

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:
Ε, τι; Φύτρωσες;

ΓΙΩΡΓΗΣ:
Προσφυγόπουλο είμαι!
Γιώργη με λένε!
Τους δικούς μου τους έχασα στα πέντε στον διωγμό.
Από τη Σμύρνη έρχομαι.

ΚΩΣΤΗΣ:
Θλιβερό…
Εσείς, οι οικογένειες και τα παιδιά, δεν είχατε τρόπο να αμυνθείτε.
Σας ξερίζωσαν από τα σπίτια σας…

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:
Ήμουν κι εγώ εκεί…
Είπα να τα αφήσω όλα πίσω μου.
Μεγάλωσα στον προσφυγικό συνοικισμό της Νέας Ιωνίας.

Δούλεψα εργάτης.
Χθες παντρεύτηκα τη γυναίκα που αγαπούσα και σήμερα εδώ!

ΜΑΡΚΟ:
Νιόπαντρος είσαι;

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:
Ναι…
Τι σημασία έχει;
Σαν πως θα ξαναδώ το πρόσωπό της;

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Θα το δεις, ρε πατριώτη!
Θα το δεις!
Πώς σε λένε;

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:
Δημήτριο με βάφτισαν…
Εκείνη με φώναζε «Δημητρό»!
Μακάρι να την ξανακούσω να με φωνάζει έτσι!

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:
Μη φοβάστε παλικάρια!
Όπως είπε και ο Κωστής «ο αγώνας είναι ιερός»!
Δημητρό, θα επιστρέψεις νικητής κι ελεύθερος στο στεφάνι σου!
Γιώργη, εσύ δεν θα είσαι πια μόνος στον κόσμο, τώρα για οικογένεια έχεις εμάς και όλο τον λόχο!
Κωστή, εσύ που ξέρεις από πόλεμο, θα μας καθοδηγείς!
Μάρκο, μην ανησυχείς για το όνομά σου, η πατρίδα δεν κοιτάζει επίθετα, κοιτάζει ποιος στέκεται δίπλα της στη φωτιά!
Κι εγώ… Εγώ…

ΓΙΩΡΓΗΣ:
Θα τον βρεις τον πατέρα σου!

ΜΑΡΚΟ:
Αν το σκεφτείς καλά…
Όλοι μας τις ρίζες μας ψάχνουμε με κάποιον τρόπο.

ΚΩΣΤΗΣ:

Γι' αυτό αγωνιζόμαστε!

ΔΗΜΗΤΡΟΣ:

Αν όλοι σέβονταν το Δίκαιο και την ελευθερία των άλλων,
ο πόλεμος θα ήταν περιττός…

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ:

Όμως έτσι όπως έγιναν τα πράγματα είναι μονόδρομος.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ:

Ο μόνος δρόμος για την ελευθερία!

ΑΦΗΓΗΣΗ 4η

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Ο πόλεμος συνεχίζεται στα βουνά της Ηπείρου και της Αλβανίας.

Στο μέτωπο, οι στρατιώτες αντιμετωπίζουν το κρύο, την κούραση και τις δυσκολίες του πολέμου. Αν και ο πόλεμος είναι μακριά από τις πόλεις και τα χωριά της χώρας, οι ρυθμοί της ζωής εκεί δεν θυμίζουν σε τίποτα εκείνους τους ρυθμούς πριν την 28η Οκτωβρίου. Όσοι έμειναν πίσω προσπαθούν να βοηθήσουν όπως μπορούν.

Γυναίκες συγκεντρώνουν ρούχα και μάλλινα είδη για τους στρατιώτες, πλέκουν κάλτσες, φτιάχνουν ζεστά ρούχα και μαζεύουν ό,τι μπορεί να χρειαστεί ο ελληνικός στρατός που αγωνίζεται στα βουνά.

Ο μόνος δίαυλος επικοινωνίας μεταξύ αυτών των δύο παράλληλων κόσμων είναι η αλληλογραφία. Ένα γράμμα από το μέτωπο μπορεί να φέρει χαρά, ανακούφιση ή αγωνία.

Μόνο που οι επιστολές δεν φτάνουν πάντα στην ώρα τους.

Άλλες μπορεί να φτάσουν όταν θα είναι πια αργά…

Άλλες δεν φτάνουν ποτέ…

Μονόπρακτο 4ο

Η μάνα με τις πέντε κόρες

Πρόσωπα:

- **Ελευθερία** (Μητέρα)
- **Σοφία** (1η ηλικιακά κόρη)
- **Αγάπη** (2η ηλικιακά κόρη)
- **Ελπίδα** (3η ηλικιακά κόρη)
- **Νίκη** (4η ηλικιακά κόρη)
- **Ειρήνη** (5η ηλικιακά κόρη)

*(Αρχές Νοεμβρίου 1940. Στο εσωτερικό ενός σπιτιού. Η **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ** και οι πέντε κόρες της συγκεντρώνουν μάλλινα ρούχα, κάλτσες, κασκόλ, κουβέρτες και μικρά δέματα που προορίζονται για τους στρατιώτες στο μέτωπο. Η **ΣΟΦΙΑ** διπλώνει ρούχα, η **ΑΓΑΠΗ** διαβάζει ένα γράμμα, η **ΕΛΠΙΔΑ** τακτοποιεί τα δέματα, η **ΝΙΚΗ** δοκιμάζει ένα λευκό φόρεμα. Η **ΕΙΡΗΝΗ** ξαπλωμένη στον καναπέ.)*

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
(Μπαίνει στη σκηνή. Κρατά μία μεγάλη κουτάλα)
Θυγατέρες, τελειώνετε;
Αγάπη, γιατί δεν βοηθάς τις αδερφές σου;

ΣΟΦΙΑ:
Της ήρθε γράμμα από το μέτωπο, μάνα!
Όταν το άνοιξε έκανε σαν τρελή!
Έχει αγωνία για τον καλό της!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Αστεία λες, μωρέ Σοφία;
Ο Αχιλλέας είναι θεριό!
Αγάπη, να δεις που ο άντρας σου θα γυρίσει γρήγορα.
Αν δεν γυρίσει στο σπιτικό σας σώος, να μη με λεν' Ελευθερία!

ΑΓΑΠΗ:

Είναι η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου!

Μόνο που…

Κάποια από τις αδερφές μου…

Κάποια που τη λένε Ελπίδα

πρόλαβε και άνοιξε το γράμμα που μου έστειλε ο Αχιλλέας!

ΕΛΠΙΔΑ:

Ε…

Συγγνώμη, Αγάπη!

Ήξερα πόσο το περίμενες και δεν κρατήθηκα!

Το βρήκα ανάμεσα στην αλληλογραφία και το άνοιξα!

Συγγνώμη!

ΑΓΑΠΗ:

Δεν με πείραξε αυτό!

Με πείραξε που έχασες τον φάκελο!

Ήθελα να έχω και τον φάκελο!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Σας έχω πει πως ποτέ δεν ανοίγουμε την αλληλογραφία των άλλων!

ΑΓΑΠΗ:

(Διαβάζει ενθουσιασμένη το γράμμα)

«Αγάπη μου, εδώ οι μέρες περνούν δύσκολα. Το κρύο είναι πολύ σκληρό και περπατάμε για ώρες. Πολλές φορές κοιμόμαστε όπου βρούμε, με τα κανόνια να ακούγονται σχεδόν ασταμάτητα. Χθες πέρασαν από δίπλα μας τραυματίες που κατέβαιναν από το μέτωπο. Εγώ όμως είμαι καλά. Μη φοβάσαι. Εσένα έχω στον νου μου και παίρνω κουράγιο. Να με σκέφτεσαι όπως ήμουν όταν έφυγα..»

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Ο Θεός να του δίνει δύναμη!

ΣΟΦΙΑ:

Σε όλους, μάνα!

ΑΓΑΠΗ:

Αχ! Είμαι πολύ ευτυχισμένη!

Μάνα, θέλεις να βγούμε μία βόλτα στον κήπο;

Είμαι πολύ χαρούμενη!
Θες να πάμε να περπατήσουμε στην πλατεία;
Δεν με κρατά το σπίτι!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Μπα…
Έχω δουλειά πολλή!

ΕΛΠΙΔΑ:
Σιγά μην έβγαινε η μάνα έξω!
Το έχει τάξει άλλωστε!

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ:
Η κυρα-Ελευθερία θα βγει μόνο όταν ξημερώσει ξανά για την Ελλάδα!

ΣΟΦΙΑ:
Αυτά δεν ήταν τα λόγια σου, μάνα;

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Πράγματι…
Απ' όταν έχασα τον πατέρα σας…
Αυτό είναι το τάμα μου!
(Βλέπει τη Νίκη)
Εσύ, Νίκη, τι κάνεις εκεί;

ΝΙΚΗ:
(Ποζάρει με το λευκό φόρεμα που πρόβαρε στον καθρέφτη.)
Εγώ τι κάνω;
Εγώ έκανα ό,τι μου είπες!
Έχω βγάλει όλα τα ρούχα και τις κουβέρτες από τις ντουλάπες.
Γιατί δεν λες για τη μικρή σου, που κάθεται ατάραχη στον καναπέ!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Ειρήνη, σήκω να βοηθήσεις και εσύ!

ΕΙΡΗΝΗ:
Εγώ είμαι μικρή!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Ειρήνη, είπα!

ΕΙΡΗΝΗ:

Όχου ρε μάνα!

Αφού εγώ ενοχλώ!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Ποιον ενοχλείς;

ΕΙΡΗΝΗ:

Τις αδερφές μου!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Κορίτσια, σας ενοχλεί η Ειρήνη;

ΕΛΠΙΔΑ:

Ε, ναι, ρε μάνα!

Έρχεται εδώ και μας τα ανακατεύει!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Ελπίδα, σε παρακαλώ!

Μην την αποπαίρνεις!

Είναι μικρή!

ΣΟΦΙΑ:

Επίτηδες το κάνει, για να τη μαλώνουμε

και να έχει δικαιολογία να μη βοηθάει!

Τώρα θα τη μάθουμε την Ειρήνη;

ΕΙΡΗΝΗ:

Εντάξει, αδερφές μου!

Ας έρθει πρώτα η Νίκη και μετά θα έρθω και εγώ!

ΝΙΚΗ:

Εγώ δεν μπορώ!

Δοκιμάζω το νυφικό μου!

Όταν γυρίσει ο Χαράλαμπος

- μου το υποσχέθηκε σαν έφυγε –

θα παντρευτούμε!

ΕΛΠΙΔΑ:

Εντάξει!

Έλα τώρα να βοηθήσεις
και άσε τις πρόβες νυφικού!

ΝΙΚΗ:
(Πηγαίνει να βοηθήσει τις αδερφές της.)

ΑΓΑΠΗ:
Ειρήνη, αφού κάθεσαι και τίποτα δεν κάνεις,
φέρε το κουτί με τα ραφτικά εδώ!

ΕΙΡΗΝΗ:
Τι το θες;
Σαν πώς ξέρεις να ράψεις;
Εσύ μόνο να διαβάζεις ξέρεις!
Γραμματιζούμενη, ε, γραμματιζούμενη!
(Βγαίνει από τη σκηνή.)

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Θυγατέρα μου, τι το θέλεις το κουτί με τα ραφτικά;

ΕΛΠΙΔΑ:
Α ρε μάνα, δεν πάει ο νους σου;
Εκεί κρύβει τα χειρόγραφα του άντρα της!
Τα έχει κρυφά κάτω από τον πάτο του κουτιού.

ΝΙΚΗ:
Αφιερώσεις, γράμματα και ραβασάκια!

ΑΓΑΠΗ:
Μου λείπει ο Αχιλλέας, αδερφές μου!
Θέλω να φυλάξω το γράμμα του!

ΕΙΡΗΝΗ:
(Μπαίνει με το κουτί στη σκηνή. Το δίνει στην Αγάπη.)

ΑΓΑΠΗ:
Μάνα, μου δίνεις λίγο χρόνο για να τα διαβάσω;

ΕΙΡΗΝΗ:
Βλέπεις, μάνα;
Θέλει να γλιτώσει τη δουλειά που κάνουμε;

Να σου πω, Αγάπη,
εγώ δεν έχω αγαπητικό στο μέτωπο κι όμως βοηθάω!
Εσύ έχεις και όλο τεμπελιάζεις!

ΕΛΠΙΔΑ:
Ποια μιλάει!
Μάνα, η Ειρήνη όλο σχολιάζει και από βοήθεια… Τίποτα!

ΣΟΦΙΑ:
Καλά λέει η Ελπίδα, μάνα!
Όλο σχόλια κάνει η μικρή!
Αγάπη, πήγαινε!
Τουλάχιστον εσύ έχεις κάτι να περιμένεις…
Μακάρι να περίμενα δικό του γράμμα…

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Σοφία, Ελπίδα, αφήστε τα λόγια!
Εντάξει, Αγάπη!
Μπορείς να κάνεις ένα διάλειμμα!

ΑΓΑΠΗ:
(Φεύγει χαρούμενη με το κουτί.)

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Σοφία, να ξέρεις πως ο δικός σου άντρας
στάθηκε γενναίος μέχρι το τέλος.
Ήταν στην πρώτη γραμμή.

ΣΟΦΙΑ:
Μακάρι να ήμουν εκεί,
μαζί του στις τελευταίες του στιγμές!

ΕΙΡΗΝΗ:
Να κάνεις τι;
Εκεί πέφτουν μπόμπες, καλέ!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:
Έχω αφήσει το φαγητό στη φωτιά!
Ειρήνη, πήγαινε να το δεις!

ΕΙΡΗΝΗ:

Ω, όλο «Ειρήνη» και «Ειρήνη»!

Όλα εγώ θα τα κάνω;

ΝΙΚΗ:

Πήγαινε βρε!

Μας κούρασε η πολυλογία σου!

ΕΙΡΗΝΗ:

Ξέρω γιατί θέλετε να με ξεφορτωθείτε, μάνα!

Σας εμποδίζω να μιλάτε ελεύθερα!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Τι λες, παιδί μου;

ΕΙΡΗΝΗ:

Μικρή είμαι, μάνα, όχι χαζή!

Το γράμμα…

Το γράμμα δεν το έγραψε ο Αχιλλέας!

ΝΙΚΗ:

Τι λες βρε, τρελόπαιδο!

ΣΟΦΙΑ:

Σώπα, να μη σε ακούσει η Αγάπη

και τρελαθεί από τις παλαβομάρες που λες!

ΕΙΡΗΝΗ:

Παραδεχτείτε το!

Εσείς το γράψατε!

Σας άκουσα που το σχεδιάζατε!

Παραδεχτείτε το και εγώ δεν θα το πω στην Αγάπη!

ΣΟΦΙΑ:

Δεν θα πεις τίποτα στην Αγάπη, ακούς!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Άκου, Ειρήνη!

Βλέπεις την αδερφή σου τη Σοφία

πόσο δύσκολα περνά από τότε που έμαθε πως…

ΝΙΚΗ:

Εσύ είσαι μικρή… Δεν ξέρεις τι σημαίνει να περιμένεις…

ΕΛΠΙΔΑ:

Ειρήνη, ξέρεις τι σημαίνει να ελπίζεις;

ΕΙΡΗΝΗ:

Να ελπίζεις στην αλήθεια!

Αν ο Αχιλλέας έχει πεθάνει, η Αγάπη πρέπει να το ξέρει!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Σώπασε, επιτέλους!

Δεν ξέρουμε αν έχει πεθάνει!

Όμως, πάει καιρός που έχει να στείλει γράμμα!

ΕΛΠΙΔΑ:

Μπορεί να έχει στείλει γράμμα,

όμως να έχει χαθεί!

Τα πράγματα είναι περίεργα, Ειρήνη!

ΣΟΦΙΑ:

Η Ελπίδα πεθαίνει τελευταία!

ΕΙΡΗΝΗ:

(Με νάζι)

Εγώ θα πεθάνω τελευταία!

Είμαι πιο μικρή από την Ελπίδα και θα ζήσω περισσότερο!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Σοβαρέψου, Ειρήνη!

ΕΙΡΗΝΗ:

Εγώ είμαι πολύ σοβαρή!

Εγώ δεν λέω ψέματα!

Η Αγάπη, μάνα, δεν είναι χαζή!

Αργά ή γρήγορα θα βάλει αυτό το γράμμα

δίπλα στα άλλα του Αχιλλέα.

Θα δει πως τα γράμματα δεν είναι ίδια!

Θα είναι χειρότερα για εκείνη!

ΕΛΠΙΔΑ:

Πρέπει να πιστέψει πως ο Αχιλλέας είναι καλά!

Έχει μεγάλη σημασία για εκείνη να έχει κάτι να περιμένει!

Εγώ πιστεύω πως σωστά πράξαμε!

ΝΙΚΗ:

(Στην Ειρήνη)

Ξέρεις πως περνούν οι μέρες και οι νύχτες,

όλον αυτόν τον καιρό,

περιμένοντας ένα σημάδι από τον Χαράλαμπο;

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

Είναι καλά ο Χαράλαμπος, Νίκη!

ΝΙΚΗ:

Είναι;

Είναι, μάνα;

ΑΓΑΠΗ:

(Μπαίνει χαρούμενη με το γράμμα στο χέρι, όμως οι αδερφές της δεν την έχουν δει.)

ΝΙΚΗ:

Μήπως θα φτιάξετε και για εμένα ένα ψεύτικο γράμμα να με κάνετε να πιστέψω ότι είναι καλά;

ΑΓΑΠΗ:

Νίκη, τι είπες;

Μάνα, τι είπε η Νίκη;

(Φωνάζει)

Μάνα, μίλα!

Τι κάνατε;

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:

(Παύση)

Ελάτε, θυγατέρες!

Ελάτε, να φτιάξουμε τις προμήθειες!

Ίσως έτσι σταματήσει το μυαλό μας να δουλεύει!

Και ίσως, κορίτσια μου ξημερώσει σύντομα και για την πατρίδα μας…

Ίσως τότε βγω κι εγώ ξανά από αυτό το σπίτι.

ΑΦΗΓΗΣΗ 5Η

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Ο πόλεμος που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 1940 δεν θα τελειώσει με τις πρώτες ελληνικές νίκες.

Για μήνες, οι μάχες θα συνεχιστούν στα βουνά της Ηπείρου και της Αλβανίας. Χιλιάδες άνθρωποι θα βρεθούν μακριά από τα σπίτια τους, ενώ πολλοί δεν θα γυρίσουν ποτέ πίσω.

Την άνοιξη του 1941, οι Ναζί της Γερμανίας θα επιτεθούν στην Ελλάδα. Οι γερμανικές δυνάμεις γρήγορα θα καταλάβουν ελληνικό έδαφος και σύντομα η Ελλάδα θα βρεθεί αντιμέτωπη με την Κατοχή. Πείνα, αρρώστιες και εξαθλίωση.

Θα ακολουθήσουν χρόνια μεγάλης δυσκολίας. Φόβος, καταστροφές, προδοσίες... Η επιβίωση έγινε ζητούμενο των σκοτεινών ημερών εκείνων. Θα υπάρξουν όμως πολλοί που θα αντισταθούν.

Το 1944 οι γερμανικές δυνάμεις θα αποχωρήσουν από την Ελλάδα. Όμως η ειρήνη θα αργήσει να βρει τους Έλληνες.

Στη χώρα θα αρχίσει μια νέα, σκληρή σύγκρουση, ο Εμφύλιος Πόλεμος, που θα κρατήσει από το 1946 έως το 1949.

Έτσι, μέσα σε λιγότερο από μία δεκαετία, η Ελλάδα θα γνωρίσει τον πόλεμο, την Κατοχή και έναν ακόμη πόλεμο στο εσωτερικό της.

Μια ολόκληρη γενιά θα μεγαλώσει μέσα σε χρόνια που η λέξη «ειρήνη» θα μοιάζει ξένη.

Μονόπρακτο 5ο

Ο άγγελος

Πρόσωπα:

- **Στρατιώτης**
- **Άγγελος**
- **Βουβά πρόσωπα**

*(Στη σκηνή είναι μόνο ο **ΑΓΓΕΛΟΣ**. Στην άκρη 3-5 **ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ** που φορούν μάσκες.)*

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Για εδώ πάνω τραβά ο Στρατιώτης.
Ήταν από εκείνους, της γραμμής της πρώτης.
Τον περιμένουν στο εξής δόξες και τιμές!
Έλα, Στρατιώτη, στον παράδεισό μας μπες!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
(Μπαίνει στη σκηνή)
Τι έγινε; Πού βρίσκομαι;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Λαβώθηκες από χειροβομβίδα,
Πολύ στεναχωρήθηκα, να πέφτεις που σε είδα.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Εσύ ποιος είσαι;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Ο φύλακας άγγελός σου!
Από τη μέρα που γεννήθηκες θέλω το καλό σου!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Και γιατί δεν μ' έσωσες;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Θα δεις κάποιες εικόνες και θα καταλάβεις!
Δεν είναι τιμωρία πάντα για τους θνητούς ο Άδης!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Θέλω να μάθω τι και πώς!
Τι συνέβη;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Στην Κορυτσά εξέπνευσες,
μες το πεδίο της μάχης,
δίπλα σε άλλους Έλληνες
και τις τιμές σου θα 'χεις!

Στρατιώτης άξιος ήσουν εσύ για την πατρίδα
Το σώμα σου για τους δικούς σου το έκανες ασπίδα!

Κοίταξε και δες πώς κάναν οι δικοί σου
άψυχο όταν έπεσε στη μάχη το κορμί σου.

*(Με ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ τα **ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ** αποδίδουν τη στιγμή που ο Στρατιώτης έχει χτυπηθεί και προσπαθούν να το κρατήσουν στη ζωή, ενώ η μάχη συνεχίζεται.)*

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Δηλαδή;
Τώρα τι;
Είμαι νεκρός;
Και η οικογένειά μου;
Μόλις χθες τους έγραψα πως ήμουν καλά!

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Αυτά έχει η ζωή
Αυτά έχουν οι μάχες.
Του στρατιώτη η ψυχή
γεννιέται μες τις στάχτες

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Θύμισέ μου, Άγγελε,
τι σκεφτόμουν τα τελευταία λεπτά της ζωής μου;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Ένιωθες περήφανος που ήσουνα εκεί,
που είχες δώσει το παρών στην πρώτη τη γραμμή.
Όχι, δεν φοβόσουνα τους κρότους και τις σφαίρες,
Το μόνο που σκεφτόσουνα, της λευτεριάς τις μέρες.

Σου έλειπε η μάνα σου, καθώς και η αδερφή σου.
Σου έλειπε η γυναίκα σου και το μικρό παιδί σου!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Τι θα γίνει Άγγελε, πώς θα το μάθουν οι δικοί μου πως πέθανα στο μέτωπο;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Εδώ ο χρόνος είναι αλλιώς…
Εδώ υπάρχουν ψυχές, άγγελοι, Θεός!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Δεν καταλαβαίνω, Άγγελε μου!

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Ο χρόνος ήδη πέρασε,
τα μάθαν τα μαντάτα!
Δευτέρα έφτασε το γράμμα σου πως ήσουνα καλά
Τετάρτη μάθανε όλοι τα νέα τα κακά!

Η μάνα σου δεν έκλαψε και κράτησε το δάκρυ
και ας έφτασε η καρδούλα της ως του γκρεμού την άκρη.
Ο γιος σου μονάχα προσευχήθηκε για να σωθεί η ψυχή σου
και περιμένει πώς και πώς να χαιρετήσει το κορμί σου!

Η σύζυγος, η δύστυχη, έσφιξε τα δόντια
δεν έκλαψε για το παιδί, μη του κοπούν τα πόδια.
Όμως τα βράδια, αργά, που το παιδί κοιμάται,
κλαίει με αναφιλητά εσένα όταν θυμάται.

Μονάχα ο πατέρας σου ακόμη δεν μιλιέται,
Όμως θα έρθει ο καιρός, για σένα θα καυχιέται!

*(Με ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ τα **ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ** αποδίδουν τις παραπάνω στροφές.)*

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Μακάρι να θυμούνται ποιος ήμουν και τι έκανα για εκείνους!

ΑΓΓΕΛΟΣ:
(Παύση)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Γιατί δεν μιλάς;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Οι δικοί σου πώς μπορούν εσένα να σε ξεχάσουν,
όμως τα χρόνια σαν περάσουνε και τα κακά περάσουν
η μνήμη του λαού θα κλονιστεί και απ' άλλα γεγονότα.
Ίσως να είσαι τυχερός που δεν θα δεις του Γερμανού τη μπότα.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Τι θα συμβεί;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Δες και μόνος σου!

*(Ο **ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ** κοιτά τα **ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ** που δραματοποιούν την είσοδο των Ναζί και την πείνα της Κατοχής. Υπάρχει ΚΙΝΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΗΧΟΣ.)*

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Δεν καταλαβαίνω…
Τι γίνεται εδώ;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Οι μπότες των Ναζί φτάνουν στην Ελλάδα.
Μαύρη σκιά απλώνεται, πού είναι η λιακάδα;

Πείνα και φόβος κυριαρχούν σε πόλεις και χωριά
Όμως θα αντισταθούν και πάλι της Ελλάδος τα παιδιά!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
Δόξα τω Θεώ!
Η δική μου οικογένεια;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Εδώ θα σε στεναχωρήσω!
Ο πατέρας σου αρρώστησε βαριά και η μάνα από πίσω!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:
(Παύση. Σκύβει το κεφάλι.)
Οι Ναζί; Πες μου, σε παρακαλώ, θα φύγουν;

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Η Ελλάδα για ακόμη μια φορά μπορεί να αποδείξει,
πως ο καθένας μάχεται το μέλλον να στηρίξει.
Και όταν πολεμά κανείς για την ελευθερία,
έχει πάντα με το μέρος του τη δίκαιη ιστορία!

*(Τα **ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ** αποδίδουν με ΑΡΓΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ τη σκηνή του πανηγυρισμού των Ελλήνων και την έξοδο των Ναζί. Μόνο ένα **ΒΟΥΒΟ ΠΡΟΣΩΠΟ** όρθιο με υψωμένη την ελληνική σημαία. Τα υπόλοιπα σε αργή κίνηση πέφτουν στο έδαφος.)*

ΑΓΓΕΛΟΣ:
Όμως…
Στάσου!
Δεν τελειώνει το κακό!

*(Ο **ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ** κοιτά τη δραματοποίηση. Τα **ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ** δραματοποιούν βουβά τον Εμφύλιο. Το **ΒΟΥΒΟ ΠΡΟΣΩΠΟ** που κρατούσε τη Σημαία την απλώνει κάτω σαν χαλί και πάνω σε αυτήν με ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ αποδίδεται η εχθροπραξία μεταξύ των Ελλήνων)*

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:

Μα αυτοί γιατί ξεκίνησαν πάλι να πολεμούν;

ΑΓΓΕΛΟΣ:

Δεν είναι πόλεμος απλός
Αυτό είναι εμφύλιος…
Έλληνας χτυπάει Έλληνα.
Ύστερα από τόσα χρόνια πολέμου
και τόσες πληγές ανοιχτές,
οι Έλληνες χωρίστηκαν σε αντίπαλες πλευρές
και άρχισαν ξανά να πολεμούν.
Και αυτή τη φορά
ο ένας πολεμούσε τον άλλον.
Η βία και ο φόβος είχαν ριζώσει μέσα τους.
Ποιος θα έπαιρνε στα χέρια του της χώρας το τιμόνι;
Έτσι, ως και τα ξένα κράτη ανακατεύτηκαν.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:

Μα… Πώς;
Ήμασταν όλοι μία ομάδα, μία γροθιά!

ΑΓΓΕΛΟΣ:

Κατάλαβες γιατί λοιπόν ήρθες ως εδώ;
Για να μη τα ζήσεις όλα αυτά!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:

Εσύ, Άγγελε, γιατί έπαψες να μιλάς σαν ποιητής;

ΑΓΓΕΛΟΣ:

Πώς να μιλώ σαν ποιητής όταν βλέπω τον πόλεμο μεταξύ τους να θεριεύει;
Κανονικά θα έπρεπε να γιορτάζουνε το τέλος της Κατοχής και την ελευθερία.
Όμως αυτοί…

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:

(Σκύβει το κεφάλι.)
Προτιμώ να θυμάμαι και να τιμώ τις ένδοξες στιγμές του «όχι»!

ΑΓΓΕΛΟΣ:

Αυτό να κάνεις γιατί αυτό το «όχι» σας ένωσε σαν έθνος, Στρατιώτη!
Μακάρι αυτό το «όχι» να το έλεγαν ξανά…

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:

Γιατί, Άγγελε, μου τα λες όλα αυτά;
(Αποστρέφει το βλέμμα του από τα Βουβά πρόσωπα.)

ΑΓΓΕΛΟΣ:

Γιατί αυτή είναι η ιστορία σου και πρέπει να την ξέρεις!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ:

Πότε θα τελειώσει όλο αυτό;

ΑΓΓΕΛΟΣ:

Στρατιώτη, η πατρίδα σου θα περάσει από χίλια κύματα!
Όμως να είσαι σίγουρος πως οι νέες γενιές ποτέ δεν θα ξεχάσουν.
Θα θυμούνται πάντα τι έκανες εσύ και οι δικοί σου στο μέτωπο!
(Δείχνει το κοινό.)
Βλέπεις όλον αυτόν τον κόσμο;
Για να τιμήσουν εσάς έχει έρθει εδώ!

(Παύση.)

Σε κάθε επέτειο του όχι γιορτή θα στήνουν τα παιδιά.
Στεφάνια θα σας καταθέτουν, θα παίζουν και θεατρικά.
Θα τραγουδάνε τη ζωή σας, θα υμνούν τη λευτεριά,
τη γαλανόλευκη σημαία θα την υψώνουνε ψηλά.

Να μην ξεχάσει ο λαός του πόλεμου το κόστος,
και πόσο είναι ακριβός της λευτεριάς ο νόστος.
Αυτή η γιορτή αφιερώνεται σε 'σένα,
σε όσους πολέμησαν και χάθηκαν στα ξένα.

Και οι γονείς και οι μαθητές τον ύμνο μας θα ψάλλουν
οι νότες του και οι στίχοι του εδώ ψηλά να φτάνουν.